

Hur handleder jag till framtidens arbetsliv?

– materialpaket för OSATA-projektets handledarutbildning våren 2019

1. OSATA-projektet
2. Utbildningen och förhandsmaterialet våren 2019
3. Kunskapsidentitet
4. Teman och uppgifter:
 1. Vad är jag intresserad av och vad är jag bra på?
 2. Faktorer som utmanar och främjar studiernas framskridande.
 3. Hurdant kunnande behövs det i arbetslivet?
 4. Yrkesmässig framtid
5. Kunskapsresa

Utbildningens uppgiftskopior

1. OSATA-projektet

Syftet med projektet OSATA – Kunskapsstigar till framtiden är att skapa en verksamhetsmodell för yrkesläroverk för att stöda kompetensidentiteten från början av studierna, stöda valet av vidareutbildning ända fram till arbetslivet. Man kommer att skapa verktyg som stöder elevernas aktivitet, dessutom erbjuds handledning för självstyrande studie- och karriärstigar och för att bygga upp kompetensidentiteten.

Projektet genomförs av Tulevaisuuden tutkimuskeskus vid Åbo universitet (koordinerare), Hämeen ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö, Raahen koulutuskuntayhtymä Brahe, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu och Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia. Samarbetspartner är De yrkesstuderandes förbund i Finland SAKKI, Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU och Finlands studerandekärers förbund SAMOK.

Projektet OSATA - Kunskapsstigar till framtiden (S20812) genomförs mellan 1 september 2016 och 31 december 2019. Projektets totala budget är 746 213 euro. Projektet delfinansieras av NTM-centralen i Norra Österbotten från programmet för hållbar tillväxt och jobb 2014–2020. www.osata.fi

Resultat från OSATA-projektets utvecklingsarbete

Projektets material har skapats i samarbete mellan alla projektets delgenomförare. Uppgifterna och övningarna har testats 2018–2019 på SEDU:s, BRAHES:s och Lappias läroanstalter med olika studerandegrupper och inom olika utbildningsområden. I projektet har man genomfört:

1. Sampo-handledningssidan

Materialban för lärare och handledare som stöd för utvecklingen av kompetensidentiteten från början av studierna tills studeranden övergår till arbetslivet. Innehållet motsvarar kraven i punkten färdigheter i studie- och karriärplanering 1 kp (obligatorisk i de gemensamma examensdelarna) och stöder uppdateringen av PUK. www.osata.fi/sampo

2. Konceptet Kompetensresan

Kompetensresan är en enhetlig helhet som består av olika uppgifter och en handled process där den studerande bearbetar sin relation med branschen och yrket samt hur de är kopplade till studerandens framtidsplaner. Stöder uppdateringen av PUK.

Sampo-webbplatsens uppgifter och Kompetensresan kan även utnyttjas utanför yrkesutbildningen inom olika utbildningsstadier och handledningar.

Olika modeller för genomförandet av Kompetensresan: www.osata.fi/materiaalit/osaamismatka/

2. Utbildningens uppbyggnad och förhandsmaterial

Innehållet i handledarutbildningen och det här materialpaketet har satts samman av övningar som utvecklats för OSATA-projektets Sampo-webbplats och för utbildningsledarnas Laura Halonens och Sanna Wenströms (OAMK/AOKK) utbildning. Uppgifterna och övningarna testades 2018-2019 hos olika studerandegrupper och studieområden inom yrkesutbildningen.

Under handledarutbildningen behandlades OSATA-projektets centrala resultat: begreppet kompetensidentitet, uppgifter och övningar som stöder detta och konceptet kompetensresan. Utbildningens längd var sex timmar och inkluderade korta föreläsningar och praktisk bekantskap med olika uppgifter och övningar.

OSATA-projektets handledarutbildningar ordnades våren 2019 på sex orter: Jyväskylä, Uleåborg, Åbo, Helsingfors, Kuopio, Rovaniemi och Kotka. Utbildningarna leddes i huvudsak av Laura Halonen och Sanna Wenström från ammatillinen opettajakorkeakoulu vid Oulun ammattikorkeakoulu. På ett par orter leddes utbildningen av Sari Miettinen, Johanna Ollila och Anne Nieminen från tulevaisuuden tutkimuskeskus vid Åbo universitet. Under våren 2019 deltog nästan 200 proffs på handledning och undervisning eller studerande i OSATA:s handledarutbildningar.

Innan utbildningen ombads deltagarna bekanta sig vid följande förhandsmaterial:

Kompetensidentitet

- Milka Grekula: Osaamisidentiteettiä rakentamassa: <https://osata.fi/osaamisidentiteettia-rakentamassa/>
- Sanna Wenström: Osaamisidentiteetti ja positiivinen psykologinen pääoma: <https://www.linkedin.com/pulse/osaamisidentiteetti-ja-positiivinen-psykologinen-p%C3%A4%C3%A4oma-wenstr%C3%B6m/>
- Sanna Wenström: Työskenteletkö sinä voimavyöhykkeelläsi? <https://www.linkedin.com/pulse/ty%C3%B6skenteletk%C3%B6-sin%C3%A4-voimavy%C3%B6hykkeell%C3%A4si-sanna-wenstr%C3%B6m?published=t>

Frågor om förhandsmaterialet:

- Vilka var dina viktigaste observationer om kompetensidentiteten?
- Vilka tankar eller känslor väckte förhandsmaterialet?
- Vad betyder kompetensidentiteten för ditt jobb?
- Vilka är de konkreta åtgärderna som kan stöda utvecklingen av kompetensidentiteten?

Dessutom kan du sätta dig in i följande material enligt intresse:

- Tulevaisuuden työelämä tarvitsee innostuneita osajia: <https://www.linkedin.com/pulse/innostu-ja-innosta-ope-sanna-wenstr%C3%B6m/>
- Osaamisperusteisuus: <https://www.youtube.com/watch?v=9m3eGWpVM-c> ja <https://www.youtube.com/watch?v=GtJyw6YIW7g>

Min karriärhistoria

Förbered dig på att berätta din karriärhistoria med rubriken: "Så blev jag proffs inom den här branschen" Uppgiften ger inspiration till att fundera på olika karriärstigar och hur intresset har styrt valet av bransch.

3. Kompetensidentitet

OSATA-projektets utgångsläge har varit tanken på att vi hela tiden skaffar oss kompetens inom olika livsområden, inte bara inom ramarna för den officiella utbildningen. Allt detta kunnande borde synliggöras både för individen och på läroanstalterna. I OSATA-projektet namngav vi den här omfattande förståelsen kompetensidentitet.

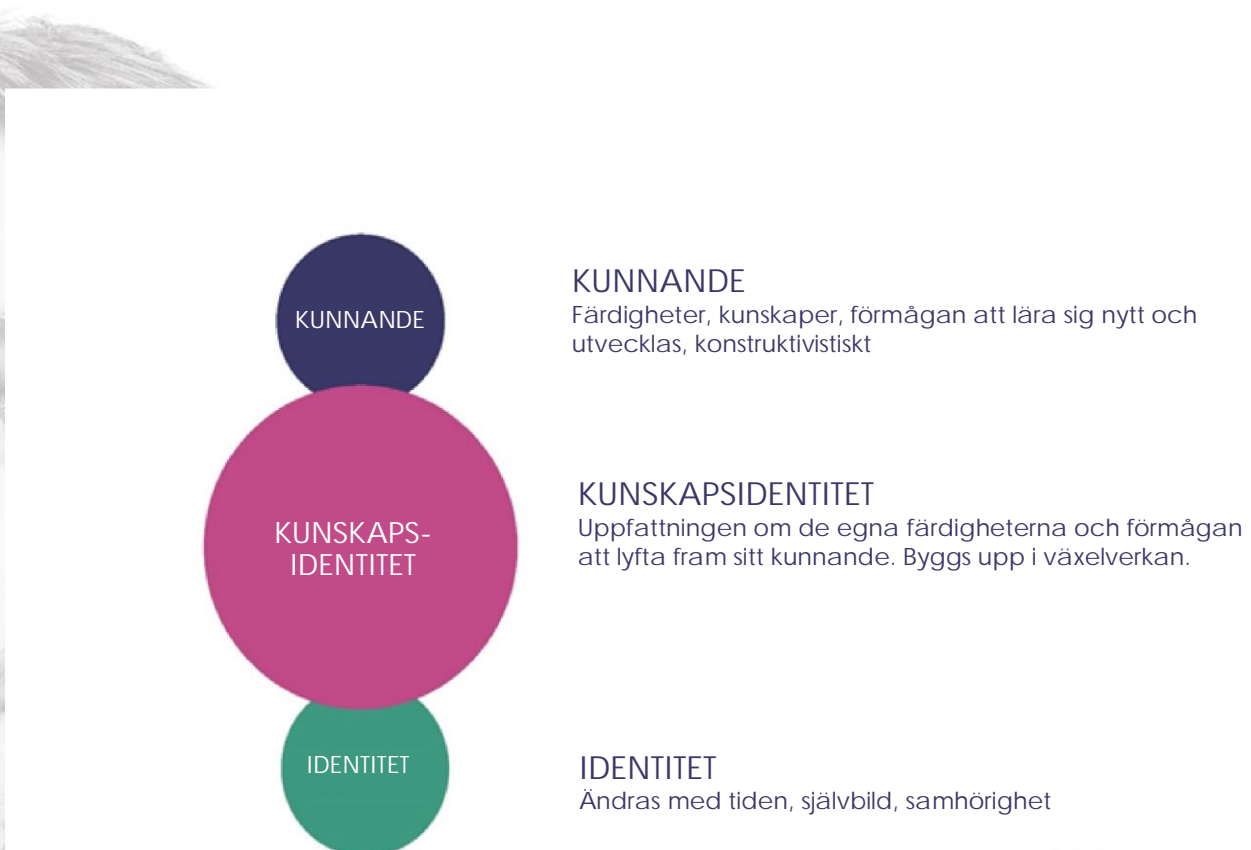
Sammanfattat är kompetensidentiteten en i tiden föränderlig uppfattning om jaget som kompetent person: vad vet jag, vad kan jag och hur kan jag utvecklas och föra fram min kompetens. Förmågan att identifiera och sätta ord på de egna kunskaperna är inte automatisk utan en färdighet som kan och bör övas upp. Då individens kunskaper, styrkor och utvecklingsbehov är kända kan de beaktas både i planeringen av studier och karriär.

Utbildningen borde stöda utvecklingen av en stark kompetensidentitet, utöver yrkesidentiteten. Mer information om kompetensidentiteten finns i OSATA:s publikation: <https://osata.fi/material/julkaisut/>

XAMK:s Uusille urille-projektets video om kompetensidentiteten: <https://youtu.be/o32PosOfsZo>

Kompetensidentitet:

- Utvecklas under hela livet
- Kunskaper samlas hela tiden inom olika livsområden, inte enbart från formell utbildning.
- Viktigt: att identifiera kunnandet och sätta ord på det samt att lära sig dessa färdigheter.
- Att se kunnandet som möjligheter: samma kunnande kan behövas i olika yrken och uppgifter

4. Teman och uppgifter

Under OSATA-projektets handledarutbildningar behandlades fyra tematiska delar som alla stöder uppbyggandet av kompetensidentiteten. För behandlingen av respektive tema har en grupp olika uppgifter skapats. Handledaren kan välja ut de lämpligaste enligt sitt intresse, gruppens eller den handleddas behov och målen med handledningen. För varje tema finns också fler övningar på Sampo-handledningswebbplatsen som är en del av OSATA-projektet. www.osata.fi/sampo

1. Vad är jag intresserad av och vad är jag bra på?

Målet med den här delen är att fundera på de egna utgångspunkterna och intresset kring den bransch som studeras. I den här delen identifieras och kartläggs styrkorna och det befintliga kunnandet kartläggs i början av studierna.

Övningar:

Jag kan och blir inspirerad av mitt jobb: fyrfältsövning

Syftet är att få de studerande att fundera på innehållet i den examen de studerar och på branschens arbetsuppgifter med tanke på inspirationen och det kunnande som upplevs. Då inspirationen och kunnandet är på hög nivå kan människan uppleva ett arbetssug och en flow som påverkar bl.a. arbetshälsan och arbetsprestationerna.

Kompetensmålen kan klippas och klistras tillsammans med studerandena. Med elever i grundskolan kan man också leta upp olika yrkesuppgifter och fundera på dem angående t.ex. praoveckan.

Material: Färdig kopia: Jag kan och blir inspirerad av mitt jobb

Identifikation av styrkor.

Målet är att hjälpa de studerande identifiera och namnge sina styrkor och överväga hur de kan utnyttja sina starka sidor i studierna och arbetslivet.

Deltagarna väljer sina 3 viktigaste styrkor med hjälp av de styrkeredskap (ordkort, bildkort, ordlistor) som erbjuds: Diskussioner i grupper på två-tre personer om hur dessa styrkor kan användas i den egna karriären i olika uppgifter. Fundera med studerandena om hur de tänker sig kunna utnyttja sina styrkor inom branschens arbetsuppgifter/praoveckans arbetsuppgifter (eller om de redan har erfarenheter av jobbet/praktiken).

Material: Färdig kopia: Identifikation av styrkor. Dessutom ordkort, bildkort, ordlistor: styrkor och allmänna arbetslivsfärdigheter

Tilläggsuppgifter på Sampo-handledningssidan:

De egna kunskaperna och styrkorna: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

2. Faktorer som utmanar och främjar studiernas framskridande

Syftet med den här delen är att fundera på studie- och arbetsförmågan: utmanande faktorer såsom ergonomi och upprätthållande faktorer såsom tidsanvändning, stresshantering och resurser.

Övningar:

Tidsåtgångsklockan

Syftet är att stöda studerandenas förmåga att identifiera tidsåtgångens betydelse i upprätthållandet av sin studie- och arbetsförmåga. Centralt är diskussionerna om analysen av urtavlans olika delar och de observationer som väcks. Klockarbetet kan göras som en separat övning eller som grund för arbetet med resursvägen.

Material: Färdig kopia: Tidsåtgångsklocka

Arbetets resurser och krav: resursvägen

Syftet få de studerande att fundera på branschens resurser och krav samt de egna personliga resurserna. I uppgiften granskas branschens faktorer som utmanar studie- och arbetshälsan och branschens resurser. Mellan olika branscher kan det finnas både likheter och skillnader. Arbetets tillräckliga resurser är kopplade till upplevelsen av att arbetet har ett drag och ger arbetshälsa på så sätt. (Mer information för läraren/handledaren: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

Material: Färdig kopia: Arbetets resurser och krav

Tilläggsuppgifter på Sampo-handledningssidan:

De egna kunskaperna och styrkorna: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

Val av yrkesutbildning: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-koulutus/>

3. Hurdant kunnande behövs det i arbetslivet?

Syftet med det här avsnittet är att ta reda på hurdant kunnande och hurdana egenskaper som arbetsgivarna förväntar sig av arbetstagarna. I det här avsnittet funderar vi även på var man kan skaffa sig kunnande och hur man konkret kan visa sitt kunnande.

Övningar:

Arbetsgivarnas förväntningar på arbetstagarna

Syftet är att hjälpa de studerande att fundera på hurdana egenskaper arbetsgivare inom olika branscher uppskattar och fundera på om de har dessa egenskaper eller hur de kunde utveckla dem. Dessutom funderar man på konkreta sätt att lyfta fram egenskaperna t.ex. i arbetsansökningar, under intervjuer, i sin portfölj samt under lärandet i arbetslivet och praoveckan.

Arbetsgivarnas förväntningar på arbetstagarna kan samlas in från olika källor. Handledren kan tillsammans med studerande bekanta sig t.ex. med webbplatsen MOL, arbetsgivarnas webplatser eller åka ut och intervjua arbetsgivare. Det går även att dela ut en helt slumpmässigt vald egenskap åt studerande och diskutera utifrån den. Diskussioner parvis om vad de här egenskaperna innebär i praktiken. Hur kan de praktiskt visas på arbetsplatsen?

Material: Färdig kopia: Arbetsgivarnas förväntningar på arbetstagaren och de listor eller ordkort som görs upp tillsammans med de studerande.

Se även:

The 10 skills you need to thrive in the Fourth Industrial Revolution. Future of Jobs, 2016, World Economic Forum: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-10-skills-you-need-to-thrive-in-the-fourth-industrial-revolution/>

Työntekijältä tulevaisuudessa vaadittava asiat, jotka vaikuttavat eniten tavoitteiden saavuttamiseen. Suomalaisen Työn Liittos Made by Finland -kampanjutredning 2017: <https://suomalainentyo.fi/2017/05/23/tutkimus-talta-nayttaa-suomalaisten-mielesta-tulevaisuuden-tyoelama/>

Var kan jag skaffa mig kunnande? – Kompetensens tankekarta

Syftet är att stöda den studerandes förmåga att identifiera sitt kunnande och hur detta har skaffats. Med hjälp av uppgiften vill vi särskilt få fram sådant kunnande som den studerande skaffat informellt (inläring i vardagen) eller nonformellt (strukturerad undervisning som inte ordnats av en officiell utbildningsorganisation) och som kan vara till nytta i framtiden.

Material: Färdig kopia: Kompetensens tankekarta, A3-papper och tuschpennor eller ett digitalt tankekartsprogram (t.ex. [Flinga](#)).

Tilläggsuppgifter på Sampo-handledningssidan:

De egna kunskaperna och styrkorna: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-osaaminen/>

4. Yrkesmässig framtid

Målet med avsnittet är att dela in de egna verksamhetsplanerna i konkreta mål och fundera på de kompetensbehov som finns. I avsnittet stärks även färdigheterna att gestalta sig olika sysselsättningsmöjligheter och alternativa karriärstigar.

Övningar:

Drömkarta för yrkesframtiden

Syftet med övningen är att hjälpa de studerande att fundera på sin yrkesframtid: drömmar och mål. Samtidigt funderar de över hur deras styrkor och kunskaper kan hjälpa dem nå drömmen och vad de ännu måste göra.

Övningen görs genom att välja ett eller flera bildkort som beskriver drömmarnas arbetsdag. Syftet med övningen är att dela in drömmarna i mål och att fundera på hur den egna kompetensen, styrkorna och resurserna står i förhållande till drömmen. Arbetsmetoden är en självständig uppgift som sedan diskuteras parvis.

Material: Färdig kopia: Drömkartan för yrkesframtiden samt A3-papper, bildkort, annat visuellt material ELLER alternativt text-/bildbehandlingsprogram.

Tävlingen Framtidens kompetenskombinationer

Målet med övningen är att hjälpa de studerande att komma med idéer kring framtida arbetsuppgifter och projekt som förenar olika kompetenser. Syftet med uppgiften är att uppmuntra de studerande till att skaffa kunskaper som överskrider examinas- och yrkesbranschernas gränser samt att få deltagarna att lägga märke till de möjligheter deras tidigare kunskaper och nätverk erbjuder.

Målet med den här uppgiften är både att fundera på visioner om den kompetens som framtidens arbetsliv kräver, fundera på framtidens arbetsuppgifter och att gestalta sig de nätverk och projekt (de resurser) via vilket arbetet eventuellt sker (inte alltid i ett arbetsförhållande). Till en början väljer de studerande en bransch som de granskar. Deltagarna delas in i grupper på fyra personer som hittar på så många olika arbetsuppgifter/projekt (kombinationer av minst två branschernas kompetens, t.ex. väktare-försäljare, ett ätbart konstverk, inredningsdesign på ett kafé) som nu eller i framtiden kan erbjuda jobb. Kompetenskombinationerna skrivs ner på post-it-lappar, en per lapp. Det lag som hittat på flest kompetenskombinationer vinner!

Material: Färdig kopia: Framtidens kompetenskombinationer samt post-it-lappar eller liknande och pennor.

Tilläggsuppgifter på Sampo-handledningssidan:

Karriärplanering: <https://osata.fi/materiaalit/sampo-urasuunnittelu/>

5. Kunskapsresa

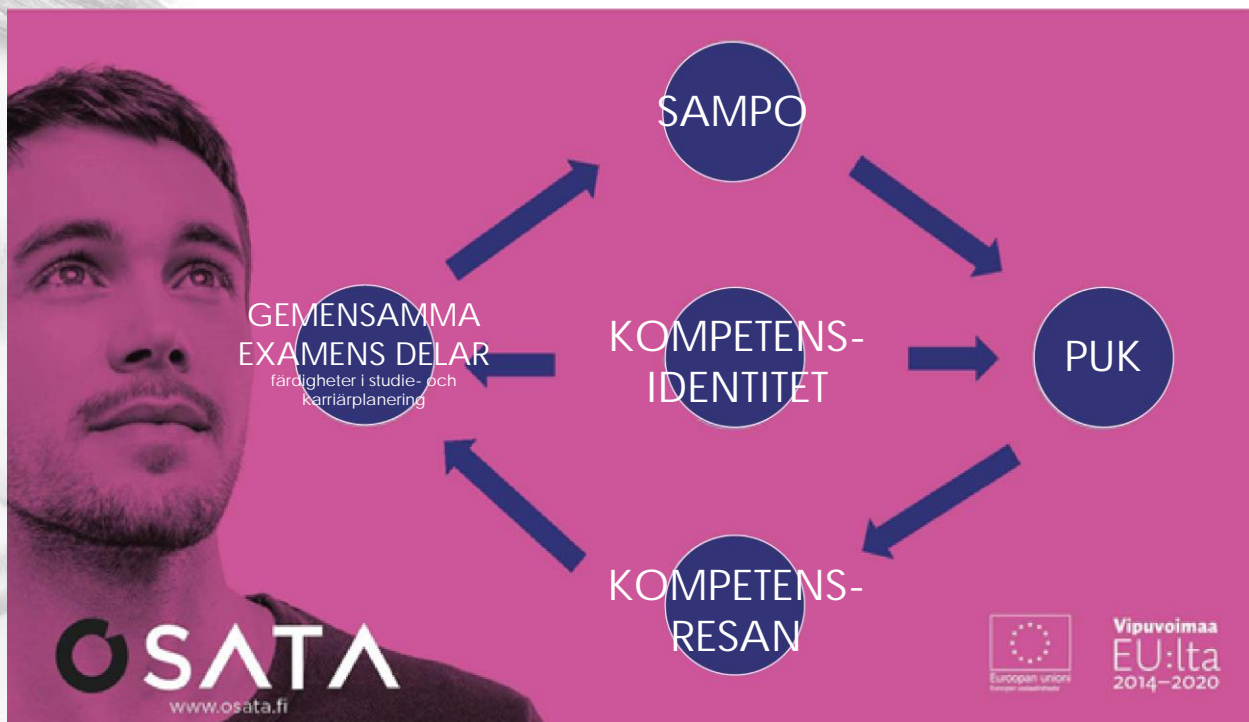
De fyra teman som behandlats under handledarutbildningarna våren 2019 bildar nu tillsammans en Kunskapsresa, alltså en process för att undervisa i och handleda studie- och karriärplaneringsfärdigheter. Kompetensresan som presenterats under handledarutbildningen bestod av fyra olika teman med uppgifter. Kompetensresan kan dock byggas upp enligt läroanstaltens egna behov och kan innehålla olika teman, uppgifter och genomförandesätt.

Idealiskt vore om studerandena skulle delta i Kompetensresan under hela sin studietid och de teman som behandlas är kopplade till studiernas olika faser och behov. De studerande skulle utföra uppgifter kring temata med andra studerande och uppgifternas lärdomar skulle användas som en del av uppdateringen av PUK.

Kompetensresans temata och de övningar som utvecklats för att behandla dem har skapats främst för att stöda yrkesutbildningens karriär- och studiehandledning, men de har även framgångsrikt utnyttjats i grundskolan och gymnasiet. Yrkesläroverken kan sammanställa ett lämpligt paket av övningarna inom OSATA-projektet för kursen i färdigheter i studie- och karriärplanering (1 kp) eftersom övningarna direkt motsvarar periodens målsättningar.

Vi uppdaterar OSATA-projektets webbplats med olika modeller för att genomföra Kompetensresan under hösten 2019.

<http://osata.fi/materiaalit/osaamismatka/>

Jag kan och blir inspirerad av mitt jobb

LÄNGD

30 min

Passar arbete individuellt och i grupp

TILLBEHÖR

Fyrfältet nedan kan skrivas ut på papper (från sida 2) eller så kan de studerande rita den själva.

MÅL

Att få de studerande att fundera på innehållet i den examen de studerar och på branschens arbetsuppgifter med tanke på inspirationen och det kunnande som upplevs. Då inspirationen och kunnandet är på hög nivå kan människan uppleva ett arbetssug och en flow som påverkar bl.a. arbetshälsan och arbetsprestationerna.

ANVISNINGAR

Den studerande plockar ut 10–20 centrala saker i examens kunskapsmål eller branschens arbetsuppgifter. Dessa placeras sedan in i fyrfältet enligt inspiration och kunnande. Till sist diskuterar deltagarna parvis eller i små grupper vilka uppgifter som verkar inspirerande och vad de redan kan. Hur kan de skaffa mer kunnande för de inspirerande uppgifterna eller få överfört flera saker till det inspirerande fältet? Vad gör man om något inte känns inspirerande?

Övningens ursprung: Innotiimi/Kari Helin

Övningen har bearbetats för OSATA-projektets behov av Laura Halonen och Sanna Wenström, Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu

INSPIRATION

Inspirerande, men jag kan det inte (ännu)

Jag kan inte och det är inte inspirerande

Jag blir inspirerad och ja kan!

Jag kan, men det är inte inspirerande

KUNSKAP

Identifikation av styrkor

LÄNGD

30 min

Passar arbete individuellt och i grupp

TILLBEHÖR

Olika styrkekort eller ordlistor med styrkor och karaktärsdrag. Se t.ex. www.viacharacter.org, Huomaa hyvä-verksamhetskorten (Kaisa Vuorinen & Lotta Uusitalo-Malmivaara), korten Hyvän mielen taidot & kortit (Maaretta Tukiainen), Kipinä-styrkekorten (Minna Kattelus).

MÅL

Hjälpa de studerande identifiera och namnge sina styrkor och överväga hur de kan utnyttja sina starka sidor i studierna och arbetslivet.

ANVISNINGAR

Deltagarna väljer sina 3 viktigaste styrkor med hjälp av de styrkeredskap som erbjuds. Deltagarna diskuterar i grupper på två eller tre personer hur styrkorna syns i deras liv och funderar på hur de tänker sig kunna utnyttja styrkorna i arbetsuppgifterna inom sin bransch. Hur hjälper styrkorna till i studierna? Övningarna kan utföras genom att diskutera, skriva, rita eller utnyttja tabellen som kan skriva ut på sida 2.

Min styrka 1	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Min styrka 2	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Min styrka 3	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Övningen har utvecklats av Laura Halonen och Sanna Wenström vid Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu inom OSATA-projektet

Min styrka 1	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Min styrka 2	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Min styrka 3	
Hur visar den sig i mitt liv?	
Hur kan jag utnyttja den i mina studier?	
Hur kan jag utnyttja den i arbetslivet?	

Allmänna arbetlivsfärdigheter

Initiativförmåga
Kundservicefärdigheter
Körkort
Organisationsförmåga
Förmågan att ordna saker
Viljan att hjälpa till
Digitalt kunnande
Presentationsfärdigheter
Chefsfärdigheter
Estetiskt öga
Bra minne
Förmågan att inspirera människor
Människokännedom
Sociala färdigheter
Ledarskapsfärdigheter
Förmågan att skapa ledarskapsanda
Systematiskhet
Uppfinningsrikedom
Koncentrationsförmåga
Diskussionsförmåga
Språkfärdigheter
muntliga/skriftliga
Skrivförmåga
Hantering av helheter
Kännedom om maskiner och utrustning
Reparationer och renovering
Hushållsarbete
Lyssnande
Förmågan till självständigt arbete

Ifrågasättande
Handarbetsfärdigheter
Praktiskhet
Barnskötsel
Bakning
Sportighet
Logik
Kreativitet
Marknadsföringsanda
Matematiska färdigheter
Fantasi
Musikalitet
Säljförmåga
Förhandlingsfärdigheter
Snabbhet
Siffernoggrannhet
Självmanhet
Problemlösning
Undervisning
Inlärningsförmåga
Organisationsförmåga
Servicevilja
Tecknande
Talande
Beslutsfattande
Byggande
Risktagande
Matlagning
Grupphandledningsfärdigheter
Hushållsarbete
Grupparbetsförmåga
Slagfärdighet
Städning

Inre företagarskap
Anpassningsförmåga
Fingerfärdighet
Medlingsförmåga
Relationsnätverk
Planeringsförmåga
Systematiskhet
Konstnärlighet
Ekonomiskhet
Noggrannhet
Målinriktning
Effektivitet
Förståelse för teknik
Att skriva med dator
Informationsskaffande
Produktivitet
Undersökning
Stilsäkerhet
Företagskunskaper

TILLSTÅND OCH KORT

Körkort, klass _____
Serveringspass
Första hjälpen-utbildning
Hygienpass
Ordningsmannakort
Vägskyddsutbildning
Certifikat för heta arbeten
Arbets säkerhetskort

Det här är en exempellista som används vid handledarutbildningarna. Det går även att sammanställa olika listor från olika källor och också tillsammans med de studerande.

Karaktärsdrag och egenskaper

Flitig
Effektiv
Tänkande
Aktiv
Initiativtagande
Givmild
Omdömningsförmåga
Vidsynt
Hjälpsam
Delegerande
Diplomatisk
Framstegsvänlig
Livlig
Livsbejakande
Inlevelseförmåga
Energisk
Fördomsfri
Osjälvisk
Ostädad
Inofficiell
Upptädare
Ohämmad
Framåtsträvande
Utmanande
Greppar utmaningar
Dominerande
Övervägande
Känslig
Sensitiv
Långsam
Sofistikerad
Finkänslig
Tyst
Dämpad
Omsorgstagande
Omsorgsfull
Sorglös
Ovårdad
Vårdad
Omtänksam
Iakttagande
Humorsinne
God lyssnare
Välvillig
Välgörare

På gott humör
Glad
Impulsiv
Inspirerande
Ivrig
Engagerande
Självdämpande
Självständig
Envis
Självmedveten
Självsäker
Konsekvent
Ledare
Flexibel
Systematisk
Vettig
Karismatisk
Fjärrsynt
Uppfinningsrik
Uthållig
Språkligt kunnande
Tävlingsinriktad
Snäll
Artig
Konservativ
Ambitiös
Duktig
Disciplinerad
Mogen
Efterfrågande
Kapabel
Tålmodig
Fiffig
Händig
Praktisk
Blid
Avslappnad
Logisk
Stark vilja
Naturlig
Naturnära
Naturenlig
Okonstlad
Pålitlig
Tillitsfull

Kreativ
Greppar möjligheter
Måttlig
Fantasifull
Behaglig
Mångsidig
Många kunskaper
Trevlig
Empatisk
Målmedveten
Rädig
Klipisk
Snabb
Ungdomlig
Händig
Handledare
Rättvis
Begripande
Unik
Lär sig
Optimistisk
Organiserande
Serviceinriktad
Orädd
Personlig
Grundlig
Petnoga
Ytlig
Uthållig
Långsint
Övervägande
Pratsam
Kompetent
Beslutsam
Rationell
Lugn
Realistisk
Ärlig
Hurtig
Slapp
Oberoende
Modig
Kvicktänt
Äventyrlust
Klarspråklig

www.osata.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Följare
Sällskaplig
Prydlig
Ihållig
Inåtvänd
Obunden
Kan anpassa sig
Harmonisk
Social
Råddig
Spontan
Direkt
Övertalande
Planerande
Ungefärlig
Tolerant
Hjärtlig
Sympatisk
Systematisk
Punktlig
Sparsam
Taktfull
Konstnärlig
Ekonomisk

Noggrann
Handlingskraftig
Jämn
Balanserad
Chosofri
Effektiv
Aktör
Kunnig
Vetgirig
Vetenskaplig
Samvetsgrann
Emotionell
Säker
Undersökande
Arbetsnarkoman
Exakt
Perfektionist
Blyg
Utåtriktad
Sportig
Djärv
Religiös
Trovärdig
Trägen

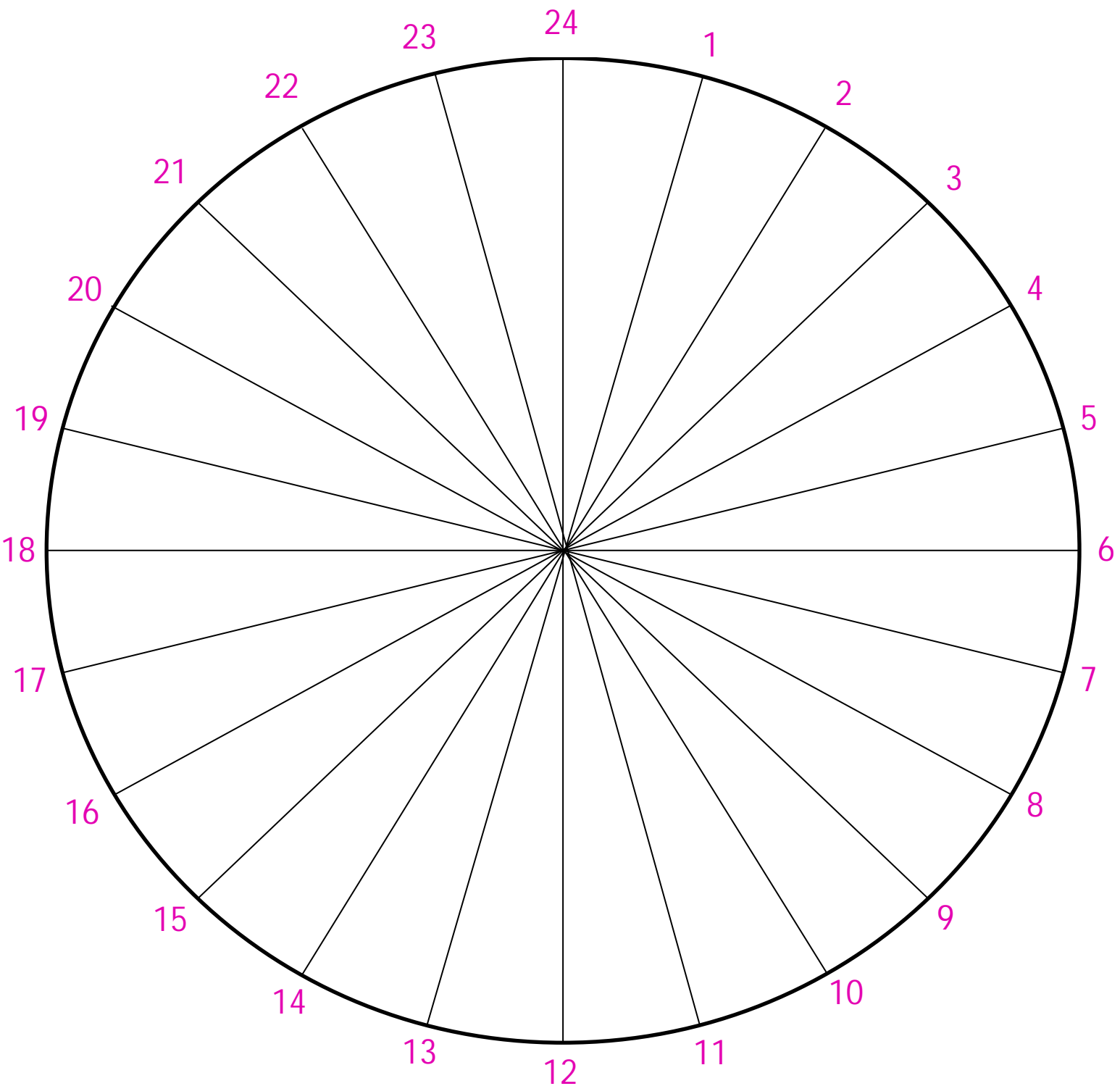
Stark
Stabil
Allvarlig
Övertygande
Pigg
Reserverad
Försiktig
Ansvarskännande
Livfull
Uppriktig
Kraftig
Viljestark
Spontan
Ljushuvud
Har samarbetsförmåga
Individuell
Stolt
Förståelig
Förståelsefull
Företagsam
Fröetagaranda
Vänlig
Intelligent
Intellektuell

Det här är en exempellista som används vid handledarutbildningarna. Det går även att sammanställa olika listor från olika källor och också tillsammans med de studerande.

Tidsätgångsklocka

Hur använder du din tid?

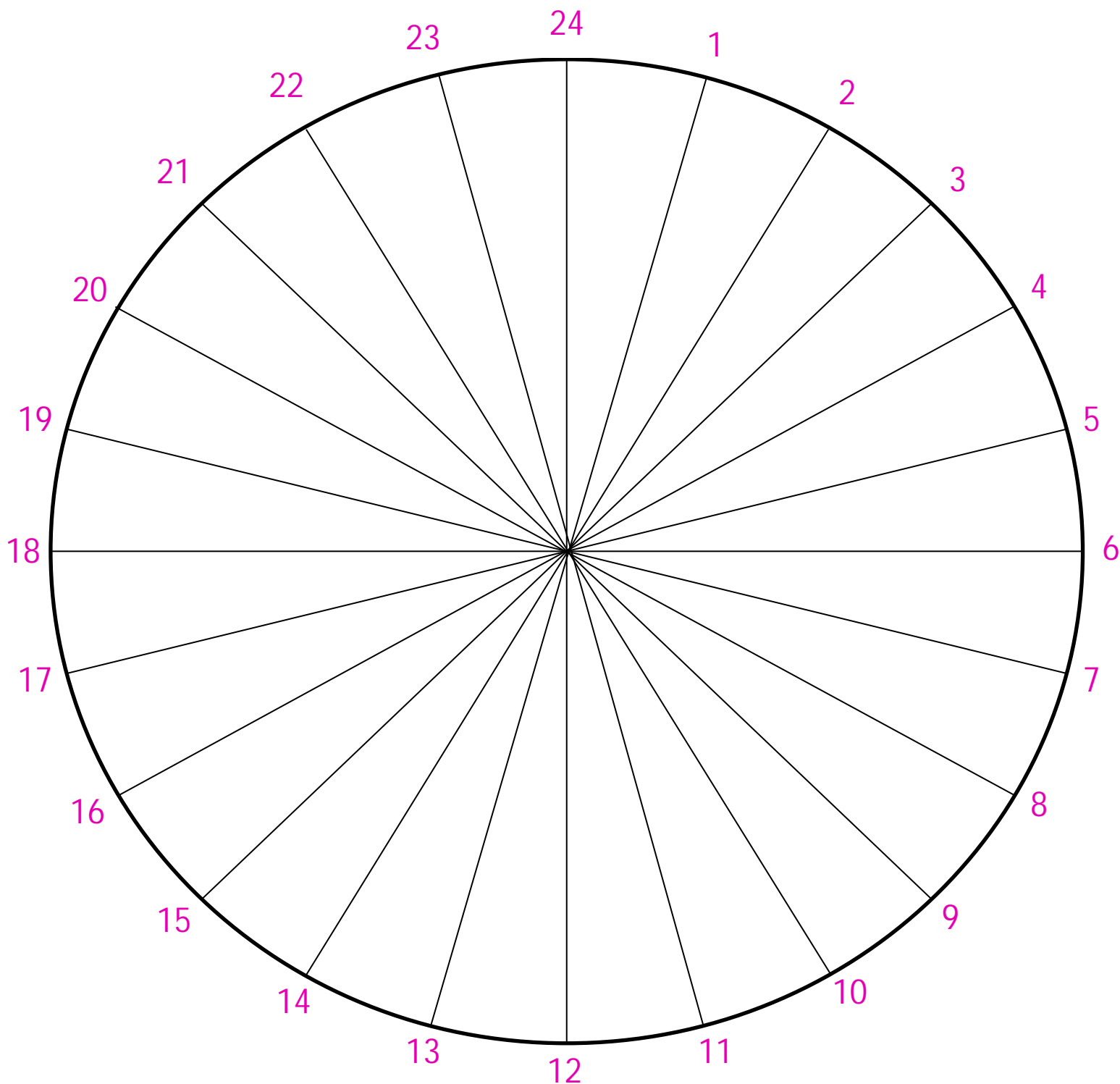
Kontrollera hur du använder din tid med hjälp av urtavlan. Markera sanningsenligt ut på klockan vilka olika saker du gör under dygnets olika timmar. Hur mycket tid använder du t.ex. på att sova, äta, röra på dig, studera eller på jobb, hobbyer, umgänge med vänner, fritid då du inte gör något?

Tidsätgångsklocka

Idealklockan

Markera på den här urtavlan hur du skulle vilja spendera din tid.

Arbetets resurser och krav

LÄNGD

30 min

Passar arbete individuellt och i grupp

TILLBEHÖR

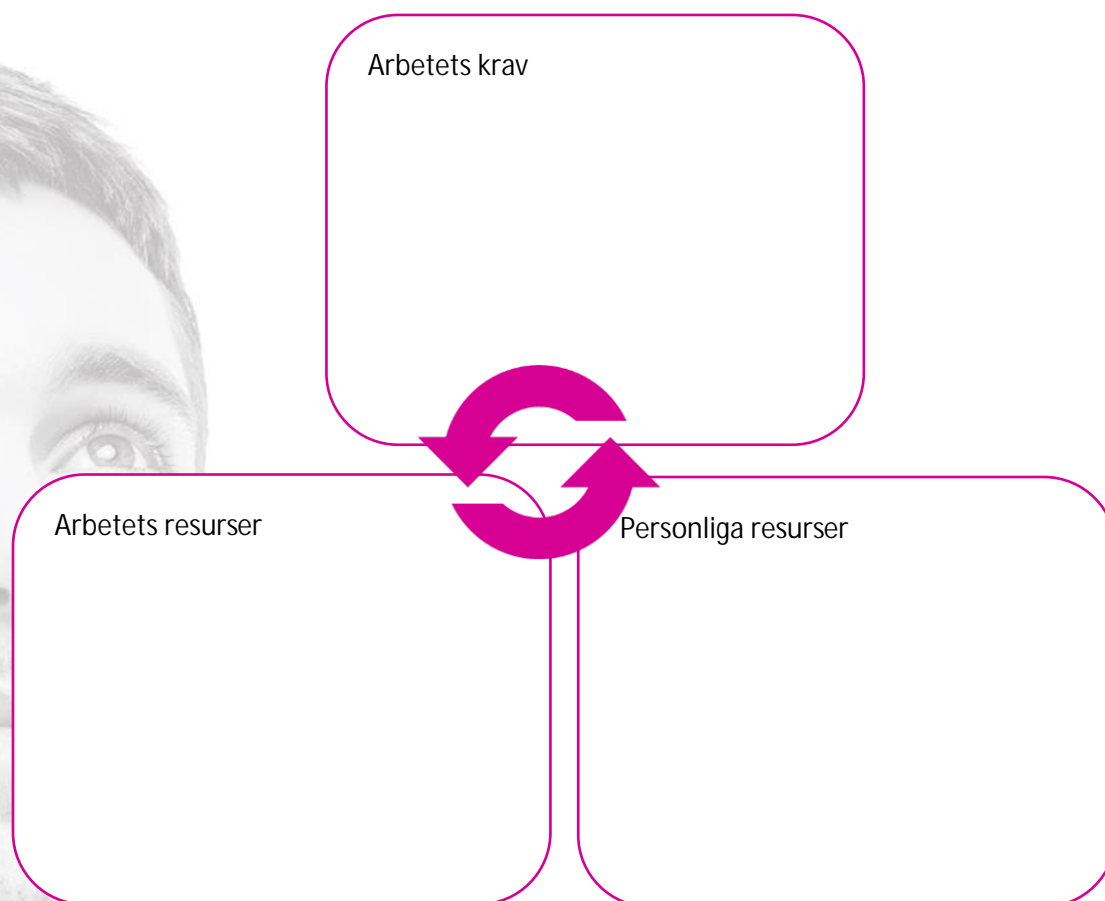
Utskrivbart material (sida 2) och/eller papper, pennor

MÅL

Att få de studerande att fundera på branschens resurser och krav samt de egna personliga resurserna. Arbetets tillräckliga resurser är kopplade till upplevelsen av att arbetet har ett drag och ger arbetshälsa på så sätt. (Mer information för läraren/handledaren: <https://www.ttl.fi/tyontekija/tyon-imu/>)

ANVISNINGAR

Fundera först på arbetets resurser, sedan på arbetets krav. Detta kan de studerande göra i grupp så att även lärare eller arbetslivsrepresentanter från branschen deltar. Till sist funderar var och en på sina resurser – hur det personliga livet kan ge kraft i arbetet. Vid övervägandet av de personliga resurserna kan man utnyttja andra uppgifter, till exempel tidåtgångsklockan.

Övningen har utvecklats av Laura Halonen och Sanna Wenström vid Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu inom OSATA-projektet

Arbetsresurser

Personliga resurser

Arbetskrav

www.osata.fi

Arbetsgivarnas förväntningar på arbetstagare

LÄNGD

30 min – beroende på vilket arbetssätt som väljs

Passar arbete individuellt och i grupp

TILLBEHÖR

- Information om arbetsgivarnas förväntningar (ordlistor på kunskaper och färdigheter, platsannonser, intervjuer, besök osv.).
- Enkätblankett för informationsinsamling/intervjuer samt för egna reflektioner (sida 2).

MÅL

Hjälpa de studerande att fundera på hurdana egenskaper arbetsgivare inom olika branscher uppskattar och fundera på om de har dessa egenskaper eller hur de kunde utveckla dem.

ANVISNINGAR

Det går att bekanta sig med arbetsgivarnas förväntningar med hjälp av de färdiga listorna, genom att låta de studerande leta efter egenskaper som krävs av arbetstagaren i platsannonserna eller genom att intervjua arbetsgivare. Även ett besök av en arbetsgivare eller ett företagsbesök kan användas för uppgiften. Tänk på att arbetsgivarnas förväntningar kan variera mycket från bransch till bransch (t.ex. mediabranschen jämfört med säkerhetsbranschen).

Övningen har utvecklats av Laura Halonen och Sanna Wenström vid Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu inom OSATA-projektet

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ENKÄT FÖR INFORMATIONSSINSAMLING/INTERVJU OCH EGNA REFLEKTIONER

Vilken bransch och/eller arbetsuppgift är det frågan om? _____

Namnet på arbetsgivaren och den som intervjuas _____

Vilka egenskaper förväntar sig arbetsgivaren av den anställda?

Egenskap: _____

Hur visar sig den här egenskapen i praktiken i arbetet? Hur kan du själv lyfta fram den här egenskapen på arbetsplatsen? Ge konkreta exempel!

Uppskatta hur väl den här egenskapen passar in på dig.

1 = passar inte alls, 5 = passar mycket bra

1 2 3 4 5

Hur kan jag utveckla den här egenskapen?

Kompetensens tankekarta

LÄNGD

30–45 min

Passar arbete individuellt och i grupp

TILLBEHÖR

- Papper, pennor i olika färger
- Tankekartan kan även göras elektroniskt t.ex. [Tex2mindmap](#), [FreeMind](#), [Mindmup](#), [Canva](#)

MÅL

Den studerande kan identifiera sina styrkor och kunskaper samt hur denna styrka har skaffats. Med hjälp av uppgiften vill vi särskilt få fram sådant kunnande som den studerande skaffat informellt (inlärning i vardagen) eller nonformellt (strukturerad undervisning som inte ordnats av en officiell utbildningsorganisation). Kunskapskartläggningen kan även användas för ansökningar och meritförteckningar.

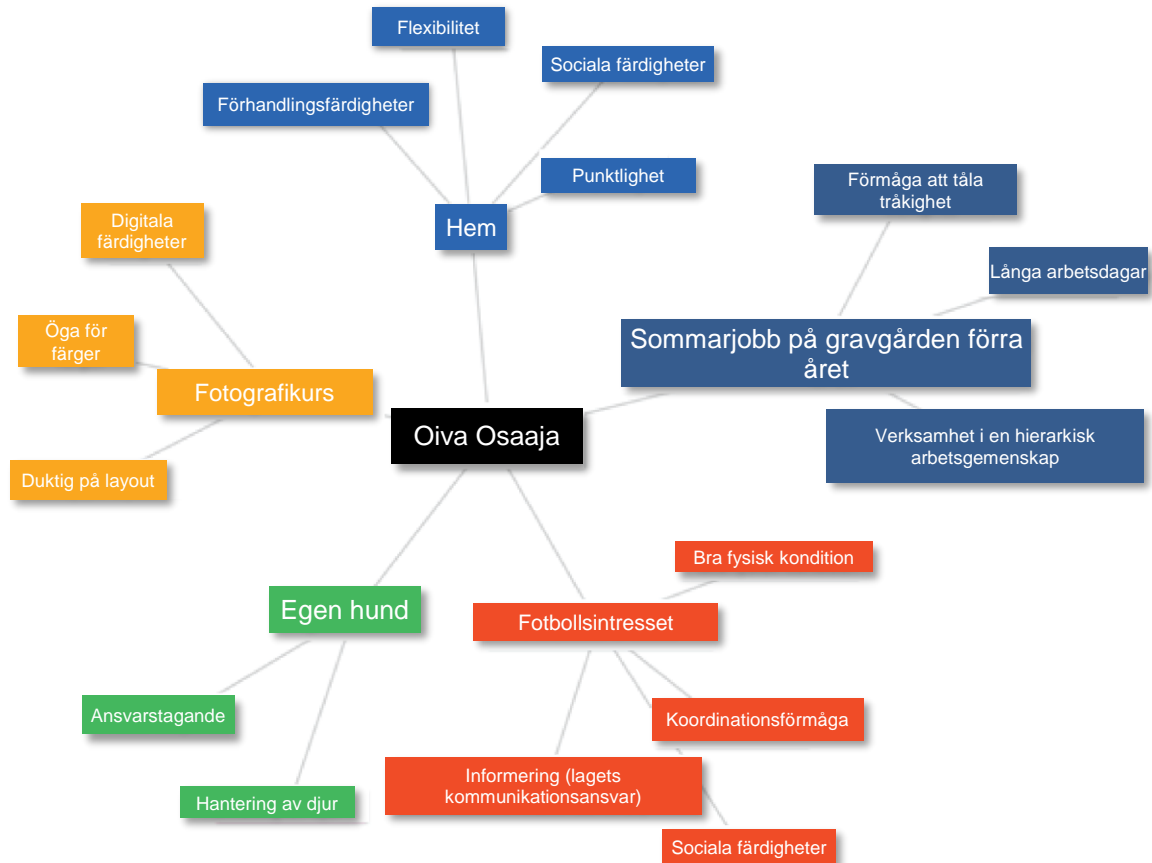
ANVISNINGAR

Be först den studerande att göra upp en tankekarta (mind map) om sitt liv. Mitt på pappret placerar den studerande sig själv och omkring detta grenar med de delområden som tillhör den studerandes liv. Olika delområden är exempelvis familjen, vännerna, hobbyerna och arbetet.

Sedan funderar den studerande på hurdant kunnande som han/hon fått inom de olika områdena och skriver in dessa på tankekartan. Vad har den studerande lärt sig där hemma, inom hobbyerna eller på någon kurs utanför skolan. Samtidigt kan den studerande skriva in på tankekartan kopplas till studiernas sektor eller hurdan nytta de kan ge i studierna.

Det rekommenderas att använda djärva färger, olika former och teckningar i tankekartan. Syftet med kartans visuella mångsidighet är att illustrera de ömsesidiga relationerna mellan saker och även göra tankekartan enklare att komma ihåg.

Ett exempel på en tankekarta som gjorts med programmet Text2mindmap.

Drömkarta för yrkesframtiden

LÄNGD

30 min – beroende på vilket arbetssätt som väljs
Passar både arbete individuellt och i grupper

TILLBEHÖR

- Bildkort ELLER
- tidningar där man kan klippa ut bilder samt A3-papper ELLER
- text-/bildbehandlingsprogram

MÅL

Syftet med övningen är att hjälpa de studerande att fundera på sin yrkesframtid: drömmar och mål. Samtidigt funderar de över hur deras styrkor och kunskaper kan hjälpa dem nå drömmen och vad de ännu måste göra.

ANVISNINGAR

Grupparbete med bildkort Deltagarna väljer bildkort som beskriver den egna drömarbetsdagen t.ex. om 20 år. Med hjälp av bilderna funderar de parvis på följande frågor:

- Vad betyder den här drömmen helt konkret?
- Hur kan de egna styrkorna och kunskaperna bidra till att nå drömmen?
- Vilket kunnande och vilka resurser behövs det ännu för att nå drömmarna?
- Vilka är de tre viktigaste stegen mot drömmen?

I individuppgiften används bilder som klippts ut ur tidningarna eller text- och bildbehandlingsprogrammet. Då besvaras frågorna genom att kombinera texterna med bilderna på önskat sätt. Detta skapar en visuell drömkarta i elektroniskt eller pappersformat.

Övningen har utvecklats av Laura Halonen och Sanna Wenström vid Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu inom OSATA-projektet

Framtidens kompetenskombinationer

LÄNGD

20 min

Grupparbete

TILLBEHÖR

- Post-it-lappar
- Pennor

MÅL

Målet med övningen är att hjälpa de studerande att komma med idéer kring framtida arbetsuppgifter och projekt som förenar olika kompetenser. Syftet med uppgiften är att uppmuntra de studerande till att skaffa kunskaper som överskrider examinas- och yrkesbranschernas gränser, att utnyttja sitt tidigare kunnande samt olika nätverk.

ANVISNINGAR

Deltagarna delas in i grupper på fyra (4) personer. Det lönar sig att sätta samman grupperna med studerande från olika branscher eller studerande som har olika arbetserfarenheter eller intressen.

Tanken är att gruppen under 15 minuter hittar på så många olika arbetsuppgifter/projekt som kombinerar minst två olika branscher kunskaper som kanske nu eller i framtiden kan erbjuda jobb (t.ex. väktare-försäljare, inredningsdesign på ett kafé).

Kompetenskombinationerna skrivs ner på post-it-lappar, en per lapp. Det lag som hittat på flest kompetenskombinationer är vinnarna och kan belönas på ett roligt sätt.

Övningen har utvecklats av Laura Halonen och Sanna Wenström vid Oulun ammattikorkeakoulu/ammattillinen opettajakorkeakoulu inom OSATA-projektet

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020